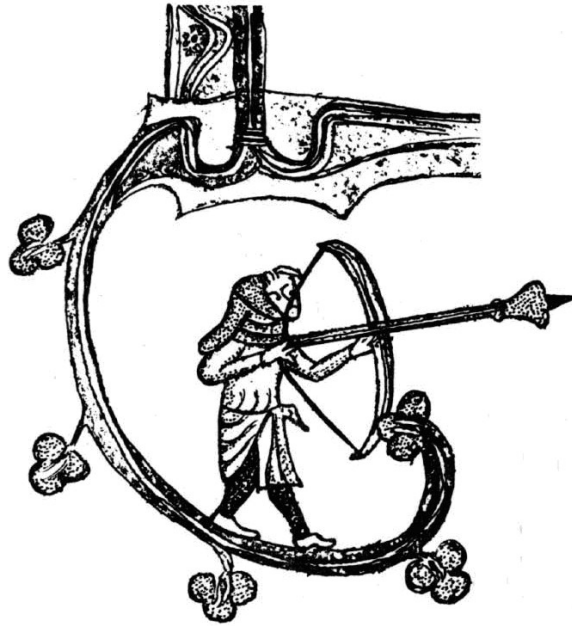

ΒΥΣΣΑΕ

ΓΛΩΣΣΑΙ

I / 2008

Glossa-info I – 2008

Glossa ry. on 1996 perustettu keskiajan opinto- ja tutkimusyhdistys. Yhdistyksen tarkoituksena on edistää keskiajantutkimuksen piirissä toimivien tutkijoiden ja opiskelijoiden yhteisiä etuja, lisätä itäisen ja läntisen Euroopan keskiaikaisen kulttuurintutkimuksen yhteistyötä, välittää keskiaikatietoisuutta yli tieteiden rajojen sekä kehittää alan tutkimusta ja opetusta Suomessa. Glossa järjestää esitelmä- ja seminaaritilaisuuksia, retkiä sekä antaa lausuntoja toimialaansa liittyvissä kysymyksissä. Toimimme aktiivisessa yhteistyössä mm. Historiallisen yhdistyksen ja Bysantin tutkimuksen seuran kanssa. Tällä hetkellä jäseninä on yli 100 tutkijaa ja opiskelijaa keskiajantutkimuksen eri aloilta.

Uusia jäseniä pyydetään ottamaan yhteyttä yhdistyksen sihteeriin Anna Ripattiin
anna.ripatti@helsinki.fi

Yhdistyksen jäsenmaksu:

Jäsenmaksu 10 e
Perustutkinto-opiskelijat 6 e
Perhemaksu 13 e
Tilinumero: Nordea 200118 – 182589

Lisäksi tiedotamme toiminnastamme sähköpostilistallamme **glossa-list@helsinki.fi**, jolle voit liittyä lähettämällä viestin “subscribe glossa-list” osoitteeseen majordomo@lista.tsv.fi.

Hallituksen tavoitat osoitteesta: glossa-ry@lista.tsv.fi

Glossan kotisivu: www.glossa.fi

Glossae 1 – 2008

Glossae-lehden julkaisee
Keskiajatutkimuksen seura Glossa ry.
Lehti ilmestyy neljästi vuodessa.
Materiaali seuraavaa numeroa varten
pyydetään lähettämään viim. 5.5.2008 Tuija
Ainoselle, tainonen@chass.utoronto.ca.

Perustettu vuonna 1998, 10. vuosikerta.
Toimitus ja taitto: Tuija Ainonen
Määrä: 200 kpl
Helsinki, Yliopistopaino 2008
ISSN 1455-9153

Päätoimittajan pöydältä

Vuoden ensimmäisessä numerossa
aloitamme Helsingin yliopiston
keskiajantutkimuksen esittelyn, joka tulee
jatkumaan tulevissa numeroissa.

Toimitus ottaa yhä kiitollisuudella
vastaan jäsenten tiedotteita ja materiaalia
julkaistavista tutkimuksista, tulevista
väitöksistä ja muista opinnäytteistä,
konferensseista ja muustakin keskiaikaan
liittyvästä toiminnasta.

Tuija Ainonen, päätoimittaja

Puheenjohtajan terveiset

Hyvä Glossan jäsen!

Glossan tuoreena puhjeenjohtajana minulla on miellyttävä tehtävä toivottaa glossalaisille hyvää alkanutta vuotta ja kiittää edeltäjäni Jesse Keskiahoa kuluneesta kaudesta. On hauskaa astua takaisin Glossan hallituksen riveihin parin vuoden poissaolon jälkeen!

Glossan toiminta kevätkaudella jatkuu aktiivisena. Kuukausitapaamisten kevään teemaksi valittu keskiajan meriarkeologia käynnistyi 15.1. Stefan Wessmanin Suomen keskiaikaisia hylkyjä käsittelevällä esityksellä, joka houkutteli paikalle siinä määrin runsaslukuisen yleisön, että tilaisuus jouduttiin siirtämään Tieteiden Talon suureen juhlasaliin. Hieno alku tiedevuodelle, ja lisää seuraa kevään kuluessa Mika Lavennon, Minnan Leinon, Riikka Alvikin, Teemu Immosen, Georg Haggrenin ja Henrik Janssonin esitelmien myötä. Lisäksi kokkaamme keskiaikaisia herkkuja Hannele Klemettilän johdolla – lisätietoja tulevasta ohjelmasta seuraa Glossaen ja yhdistyksen sähköpostilistan välityksellä kevään aikana.

Tieteellisen yhteistyön saralla Glossa on monessa mukana. Yhdistys toteuttaa yhteistyössä Helsingin yliopiston Renvall-instituutin kanssa monitieteisen ”Meeting the Other. European Encounters with the Wider World from the Classical Period to the Present”-workshopin toukokuussa 2008 sekä järjestää heinäkuussa kolme istuntoa keskiajantutkijoiden vuosittaisessa merkkipaalussa, Leedsin yliopiston International Medieval Congressissa. Lokakuussa Glossa osallistuu Suomen keskiajantutkimuksen ja –tutkijoiden yhteistyöfoorumina toimivan Dies Mediaevalis –konferenssin järjestämiseen Tampereen yliopistossa. Niinikään valmistelut vuoden 2009 kansainvälisen ”Seeing, Hearing, Reading and Believing. Authorities in the Middle Ages” –konferenssin järjestämiseksi ovat jo pitkällä. Seuran tieteellisenä julkaisukanavana toimii entiseen tapaan Mirator-verkkolehti osoitteessa <http://www.glossa.fi/mirator/>

Oikein hyvää alkavaa helmikuuta kaikille!

Yhteistyöterveisin,

Sini Kangas

Puheenjohtaja 2008

Sini Kangas toimii tutkijatohtorina Helsingin yliopiston historian laitoksella. Hänen erityisalaansa on ristiretkien ja kristityn pyhän sodan historia.

Glossa r.y.:n hallitus 2008

Glossan 2008 hallitus:

Sini Kangas, FT (HY)	puheenjohtaja
Jesse Keskiaho, FM (HY)	varapuheenjohtaja, Mirator
Anna Ripatti, FM (HY)	sihteeri
Olli-Pekka Kasurinen, FM (HY)	taloudenhoitaja
Tuija Ainonen, FM (UofToronto)	Glossaen päätoimittaja
Alpo Honkasalo, FM (HY)	www-sivut
Päivi Räsänen, FM (Georg-August-Universität Göttingen)	www-sivut
Mervi Suhonen, FM (TY)	kuukausitapaamisten järjestely
Satu Lidman, FL (JoY)	tiedotus
Elina Räsänen, FM (HY)	
Ilkka Leskelä, FM	

Varajäsenet:

Tuula Hockman, FT (TaY)	
Sari Katajala-Peltomaa, FT (TaY)	Dies Mediaevales 2008 -yhteyshenkilö
Mia Korpiola, OTT (HY)	
Pia Tolvanen, HuK (JY)	

Kutsu:

Glossan kevätkokous 18.3.2007

klo 17:30

Tieteiden talo

sali 405

Tervetuloa!

MIRATOR

<http://www.cc.jyu.fi/mirator>

Tieteessä tapahtuu

Kansainväliset julkaisut:

Ira Westergård, *Approaching Sacred Pregancy: The Cult of the Visitation and Narrative Altarpieces in Late Fifteenth-Century Florence*. Bibliotheca Historica 109. Helsinki: SKS 2007.

Uusimmat väitökset:

Ira Westergårdin väitöskirja *Approaching Sacred Pregancy: The Cult of the Visitation and Narrative Altarpieces in Late Fifteenth-Century Florence* tarkastettiin Helsingin yliopisto Taideten tutkimuksen laitoksella 17.11.2007. Vastaväittäjänä toimi professor Wolfgang Kemp (Universität Hamburg) ja kustoksena professori Riitta Konttinen.
<http://urn.fi/URN:ISBN:978-951-746-950-0>

MIRATOR

Yhdistyksemme internetjulkaisu MIRATOR tarjoaa seuraavia teoksia asiantuntijoiden arvosteltavaksi. Jos haluat saada kirjasta arvostelukappaleen, lähetä MIRATORin arviotoimittajalle Tuija Ainoselle (tainonen@chass.utoronto.ca) sähköpostia, jossa ilmoitat kirjan nimen sekä postiosoitteesi. Kerro lyhyesti miksi juuri sinä haluaisit arvostella kyseisen kirjan.

Edgren, Helena, Tuukka Talvio ja Eva Ahl (toim.), *Pyhä Henrik ja Suomen kristillistyminen, Sankt Henrik och Finlands kristnande*. Suomen Museo, Finskt Museum 2007.

Ramklint, Ulla Britta, *Medicit - Renesanssivaltiaat Firenzessä*. Edita 2007.

Heikkilä, Tuomas (toim.), *Keskiaikaisen kosmopoliitin jäljillä, Johannes de Dulmen (k. 1420)*. Helsingin yliopiston historialaitoksen julkaisuja XXI. 2007.

Keskiajan opetus ja tutkimus Suomessa 2000-2007

Suomen yliopistojen keskijantutkimuksen ja opetuksen esittelyt ovat edenneet Helsingin yliopiston tilanteen esittelyyn. Yliopiston koon ja monimuotoisuuden takia katsoimme parhaaksi jakaa esittelyä useampaan osaan. Ensimmäisessä osassa tutustumme Taiteiden tutkimuksen, Historian ja Klassisen filologian laitosten tilanteeseen. Kuten muidenkin yliopistojen osalta, otamme myös Helsingin osalta kiitollisuudella vastaan tietoja yliopistossa tehtävästä tutkimuksesta vastaisuuden varalle. Mikäli joku tuntee aiheetta jääneensä esittelyn ulkopuolelle, pyydämme heiltä ymmärrystä – poisjääminen on ollut tahatonta, ja mielellään korjaisimme ja täydentäisimme keräämäämme tietoa.

Tuija Ainonen, päätoimittaja

Helsingin yliopisto

osa 1

koonneet:

Elina Räsänen, FM, Taidehistoria, HY

Jesse Keskiäho, FM, Historia, HY

Humanistinen tiedekunta

Taiteiden tutkimuksen laitos

Estetiikka

Kuisma, Oiva, FT: yliopistonlehtori
ala: myöhäisantiikin ja keskiajan estetiikka.

Taidehistoria

Edgren, Helena, FT: dosentti
ala: Suomen keskiajan taide.

Eskelinen, Kirsi, FM: jatko-opiskelija
Väittelee keväällä 2008 Jacopo Bassanosta ja italialaisesta taiteesta 1500-luvun lopussa.

Hiekkänen, Markus, FT: yliopistonlehtori
ala: Suomen keskiajan kirkot ja kaupungit; kirkkojen sisätilat, esineistö ja myöhemmät vaiheet; kirkkohistoria.

Ripatti, Anna, FM: jatko-opiskelija
Valmistelee väitöskirjaa Suomen keskiaikaisten linnojen restaurointisuunnitelmista.

Rebane, Liia, FM: jatko-opiskelija
Valmisteelee väitöskirjaa 1500-luvun kirjansidoksista.

Räsänen, Elina, FM: jatko-opiskelija
Valmisteelee väitöskirjaa myöhäiskeskiajan alttarikaapeista ja puuveistoksista.

Vakkari, Johanna, FT: amanuessi
ala: Italian taide keskiajalla, taidehistorian historia.

Westergård, Ira, FT
ala: Italian taide 1400-luvun lopussa; dominikaanikirkkojen maalauskoristelu.

Yleinen kirjallisuustiede

Kivistö, Sari, FT: dosentti
ala: uuslatinalainen kirjallisuus; latinankielinen satiiri ja parodia; klassiset traditiot; retoriikan historia.

Historian laitos

Ahlqvist, Agneta, FD: Docent i kulturhistoria, tf.
universitetslektor
Forskningsintressen: fornkristen kulturhistoria och ikonografi, medeltida kulturhistoria, kultur-kontakter och ikonografi. Pågående forskningsprojekt: Patterns of Cultural Mobility in Medieval western Europe: The Motif of the three Living and the three Dead and its Donors.
<http://www.helsinki.fi/historia/personal/ahlqvist.html>

Forsén, Björn, FD, Msc.: Docent, universitetslektor i historia,
t.f. professor i historia
Forskningsintressen: medelhavsvärldens historia, med speciell tyngdpunkt på antiken, stadsstater och federalism i Europa från antiken till tidig modern tid, pre-moderna imperier.
<http://www.helsinki.fi/historia/personal/bforsen.html>

Heikkilä, Tuomas, FT: Yleisen historian dosentti
Tutkimusintressejä: pyhimykset, pyhimyskultit ja kanonisaatio; keskiaikaiset käsikirjoitukset; stemmatologia, kodikologia, paleografia; Saksan ja Italian sydänkeskiaika; paaviuden historia. Johtaa Kansalliskirjaston pergamenttfragmentteja tutkivaa *Suomen keskiajan kirjallinen kulttuuri* –projektia:
<http://www.kansalliskirjasto.fi/yleistieto/tutkimustoiminta/pergamentit.html>
<http://www.helsinki.fi/historia/henkilokunta/heikkila.html>

Korpela, Jukka, FT: Bysantin ja Venäjän historian dosentti
Joensuun yliopiston historian professori
<http://joyx.joensuu.fi/%7Ekorpela/>

Lehtonen, Tuomas M.S., FT:

Euroopan historian dosentti
Suomalaisen kirjallisuuden seuran
pääsihteeri

Johtaa yhdessä prof. Lars Boje Mortensenin (Bergen) kanssa kansainvälisen Nordic Centre for Medieval Studies huippuyksikköhankkeen (<http://www.uib.no/ncms/>) Pohjoismaiden kirjallistumista tutkivaa ryhmää.

Ruotsala, Antti, FT:

Yleisen historian dosentti,
vs. yleisen historian lehtori

Tutkimusintressejä: keskiajan historia, erityisesti sydänkeskiaika (v. 1000-1300), kulttuurien kohtaamiset keskiajalla, kerjäläisveljestöjen (fransiskaani ja dominikaani) historia, Mongolien historia ja kulttuuri, uskontohistoria, erityisesti kirjoituksettomat uskonnot. Tutkii parhaillaan englantilaisen fransiskaanifilosofi Roger Baconin (n. 1214-1292) käsitystä pakanoudesta ja mongolien uskonnosta.

<http://www.helsinki.fi/historia/henkilokunta/ruotsala.html>

Tutkijat ja jatko-opiskelijat

Ahl, Eva, Fil. mag.

Pågående doktorsavhandling: Nationella helgon - forskningen kring heliga Birgitta och andra nationella helgon i Norden.

Fewster, Derek, FD:

Assistent i historia

Forskningsintressen: Finsk och svensk nationalism, Etnicitetsbegreppet, Kulturarv, Historiekultur, Publika bruk och missbruk av historia, Medeltidsarkeologi, Konversionsprocessen och den tidiga kristendomen i Finland.

<http://www.helsinki.fi/historia/personal/fewster.html>

Hakala, Leena, FM

Väitöstutkimuksen aihe: Killat ja veljeskunnat Tukholmassa ja Tallinnassa myöhäiskeskiajalla ja uuden ajan alussa.

Immonen, Teemu, FM

Väitöstutkimuksen aihe: Eremitical Monasticism and Monte Cassino, c. 950 to c. 1150.

Kangas, Sini, FT

Tutkimusintressit: ristiretket, keskiajan sodankäynti.

<http://www.helsinki.fi/historia/henkilokunta/kangas.html>

Keskiaho, Jesse, FM

Väitöstutkimuksen aihe: The Reception of Late Antique Ideas Regarding the Nature, Interpretation and Use of Dreams and Visions in Early Medieval Western Europe (late sixth to early ninth centuries). Työskentelee myös Suomen keskiaikaisen kirjallisen kulttuurin parissa dos. Heikkilän hankkeessa.

<http://www.mv.helsinki.fi/jkeskiah/>

Lindblom, Jeannette, FM

Väitöstutkimuksen aihe: Idea, Ideal and Reality for Byzantine Women Aspects of womanhood in the East Roman Empire in the 6th – 8th centuries.

Niskanen, Samu, FL

Väitöstutkimuksen aihe: Anselm Canterburylaisen kirjekokoelman tekstitradiatio
<http://www.helsinki.fi/historia/henkilokunta/niskanen.html>

Pöyliö, Jouni, FM

Väitöstutkimuksen aihe: Tanska Habsburgien valtakunnan ulkopolitiikassa, 1514–1544.

Rantala, Tuula, FM

Väitöstutkimuksen aihe: huomenlahjojen taloudellinen ja sosiaalinen merkitys keskiajan Ruotsissa

Ruutu, Antti, FL

Väitöstutkimuksen aihe: Liivinmaan kuvainraastot 1520-luvulla
<http://www.helsinki.fi/historia/henkilokunta/ruutu.html>

Syros, Vasileios, PhD

Tutkimusintressit: Myöhäiskeskiaikaisen ja varhaismodernin poliittisen ajattelun historia.
Tutkimushanke: Juutalaisen poliittisen ajattelun historia renessanssin Venetsiassa
<http://www.helsinki.fi/historia/staff/syros.html>

Tahkokallio, Jaakko, FM

Väitöstutkimuksen aihe: Geoffrey Monmouthilaisen historiategoksen vastaanotto.
Työskentelee myös Suomen keskiaikaisen kirjallisen kulttuurin parissa dos. Heikkilän hankkeessa.

Wilskman, Juho, FM

Väitöstutkimuksen aihe: Warfare in Surroundings of Aegean Sea 1204-1460

Opinnäytetyöt 2000 - 2007

1. Väitöskirjat:

(2007) *Kangas, Sini*: Deus vult: Images of Crusader Violence c. 1095-1100.

Vastaväittäjänä prof. John France (University of Wales Swansea), kustoksena prof. Hannes Saarinen.

(2006) *Fewster, Derek*: Visions of Past Glory. Nationalism and the Construction of Early Finnish History. Vastaväittäjänä prof. Hannu Salmi (Turun yliopisto) ja kustoksena prof. Henrik Meinander.

(2002) *Heikkilä, Tuomas*: Vita S. Symeonis Treverensis. Ein hochmittelalterlicher Heiligenkult im Kontext. Vastaväittäjänä prof. Alfred Haverkamp (Trierin yliopisto) ja kustoksena prof. Erkki Kouri.

(2001) *Ruotsala, Antti*, Europeans and Mongols in the middle of the Thirteenth century. Encountering the other. Vastaväittäjänä dos. Felicitas Schmieder (J. W. Goethe-Universität), kustoksena prof. Erkki Kouri.

2. Lisensiaattityöt

- (2004) *Kokkonen, Ossi*: Kaupungit rauhanturvaajina? Kaupunkien toiminta rauhan ylläpitämiseksi Reininmaalla interregnumin aikana (1250-1273).
(2004) *Ruutu, Antti*: Liivinmaan kuvainraastot 1520-luvulla.
(2003) *Ritari, Katja*: Kohtaamisia maallikoiden kanssa. Maallikoiden kuvaus 600-luvun irlantilaisessa hagiografiassa.
(2001) *Niskanen, Samu*: Anselm Canterburylainen. Episkopaatti ja paavius.
(2000) *Piippo, Mikko*: Fransiskaanihistorioitsija ja hänen maailmansa. Tutkimuksia Johannes Winterhurlaisen kronikasta ja myöhäiskeskiajan historiankirjoituksen historiasta.

3. Pro gradu -tutkielmat

- (2007) *Wilskman, Juho*: Bysanttilaisten ja Akhaian ruhtinaskunnan väliset sotatoimet vuosina 1259-83: Tapaustutkimus myöhäis-bysanttilaisesta sodankäynnistä.
(2007) *Leskelä, Ilkka*: Kauppa, verkosto ja kaapparisota. Turkulaisen kirkonmiehen Paavali Scheelin ja Danzigin porvarin Hans Chonnertin kauppayhteydet 1509-1516.
(2007) *Pöyliö, Jouni*: Tanska keisari Kaarle V:n valtakunnan intresseissä 1521-1524.
(2007) *Tolvanen, Heta*: Historia, politiikka ja uskonto Pohjois-Italian myöhäiskeskiaikaisissa kaupunkikronikoissa. Esimerkkeinä Ferrara, Firenze, Padova ja Venetsia.
(2004) *Tahkokallio, Jaakko*: Historia regum Britanniae -kronikan kuninkuuskäsitykset 1100-luvun historiografisessa kontekstissa.
(2003) *Karjalainen, Ville*: Omaelämäkerta ja kulttuuri Ludovico Arioston satiireissa.
(2003) *Keskiaho, Jesse*: "She, however, negligently forgot the vision". Attitudes to Visionary Phenomena and their Recipients in 7th to 8th century Hagiography and Histories.
(2003) *Lintunen, Soili*: Kingship in the Seventh Century Lives of Brigit, Patrick and Columba.
(2001) *Ahl, Eva*: Den heliga Birgitta – profet eller politiker? Trender och tendenser inom den nordiska Birgittaforskningen, 2001.
(2000) *Malkki, Janne*: Ritarit ja samurait: kaksi soturiperinnettä läntisessä historiallisessa vertailussa.

Klassillisen filologian laitos

Kaimio, Maarit, FT: Kreikkalaisen filologian prof. em.
Tutkimusintressejä: antiikin kreikkalainen draama ja romaani, papyrologia. Työskentelee tällä hetkellä mm. Petran papyrusten julkaisutyön parissa.
<http://www.helsinki.fi/hum/kla/kaimio/>

Arjava, Antti, FT: Klassillisen filologian dosentti
Suomen Kulttuurirahaston yliasiamies
Tutkimusintresseihin lukeutuu myöhäisantiikin historia, erit. oikeus- ja sosiaalihistoria.
<http://www.helsinki.fi/hum/kla/arjava/>

Frösen, Jaakko, FT: Kreikkalaisen filologian prof.
Tutkimusintressejä: klassillinen arkeologia (Itäinen Välimeri), kreikan- ja latinankieliset papyrukset. Johtaa tutkimushanketta *Antiikin kreikan kirjoitetut lähteet* (Suomen Akatemian huippuyksikkö 2006-2011), johon sisältyy kolme hanketta: papyrustutkimus, Petran Aaronin vuoren kaivaukset ja Aleksandrian Ortodoksisen patriarkaatin kirjasto (GOPAL).
<http://www.helsinki.fi/hum/kla/papupetra/santeri/projekti.html>

Fiema, Zbigniew T., PhD: klassillisen arkeologian dos.,
Suomen Akatemian tutkija
Tutkimusintresseihin lukeutuu Välimeren ja Lähi-Idän historia ja arkeologia roomalais- ja bysanttilaisaikana.
<http://www.helsinki.fi/hum/kla/fiema/>

Kahlos, Maijastiina, FT: Latinan kielen ja Rooman kirjallisuuden dos.
Suomen Akatemian tutkija
Tutkimusintressejä: Rooman historia, erityisesti 300- ja 400-luvut j.a.a, Rooman valtakunnan uskonnot; myöhäisantiikin kulttuuri, aatteet ja uskonnot. Johtaa kotimaista *Toiseus roomalaisessa maailmassa 200-500-luvuilla* -tutkimusryhmää.
<http://www.maijastinakahlos.net/b/>

Luhtala, Anneli, FT: Latinalaisen filologian
yliopistonlehtori, dosentti
Tutkimusintressejä: varhaiskeskiajan kielioppiperinne, kielioppitekstien käsikirjoitusperinne (erit. Priscianus) ja triviumin oppiaineet antiikissa ja varhaiskeskiajalla. Johtaa Petrus Pisalaisen kielioppien editioita laativaa kotimaista työryhmää.
<http://www.helsinki.fi/hum/kla/luhtala/>

Merisalo, Outi, FT: Latinalaisen ja roomaanisen filologian dos.,
Jyväskylän yliopiston roomaanisen filol. prof.
<http://www.helsinki.fi/~omerisal/>

Tutkijat ja jatko-opiskelijat

Buchholz, Matias, FM

Väitöstutkimuksen aihe: Römischeres Recht und griechische Sprache. Sprachkontakt und Kulturaustausch zwischen klassischer Antike und byzantinischem Mittelalter. Työskentelee prof. Frösénin johtamassa hankkeessa.

Collander, Päivi, FL:

(Yleinen historia, Turun yliopisto)

Väitöstutkimuksen aihe: Aikalaiskuvaukset hunneista toisina. Työskentelee dos. Kahloksen johtamassa hankkeessa.

Heikkinen, Seppo, FM

Väitöstutkimuksen aihe: Bede's *De Arte Metrica*.

Kaltio, Outi, FM

Väitöstutkimuksen aihe: Constantinus Africanus, *Theorica Pantegni*. Viidennen luvun editio ja kommentaari.

Lipponen, Tea, FM

Väitöstutkimuksen aihe: Homicide in the Early Medieval Prose. A Socio-Political Survey on Perpetrators, Victims and Circumstances.

Reinikka, Anna, FM

Väitöstutkimuksen aihe: anonyymi myöhäisantiikin aikainen koulukielioppi. Editio ja kommentaari. Työskentelee dos. Luhtalan johtamassa editioityöryhmässä.

Myöhäisantiikkia ja keskiaikaa koskevat opinnäytetyöt 2000-2007

Pro gradu -tutkielmat

(2004) *Buchholz, Matias*: Roomalaista oikeutta Kreikaksi 500-luvun Palestiinassa.

Eräitä lakitermejä papyruksessa P. PETRA INV. 83.

(2003) *Kuusanmäki, Maija*: Piispojen latinankieliset kirjeformulat Suomessa, Ruotsissa ja Baltiassa.

(2002) *Paakkinen, Hanne*: Äänneyhtymän I + A + C kehitys merovinkiaikana Galliassa -(i)acum -päätteisten paikannimien valossa.

(2001) *Lipponen, Tea*: Epidemiakuvaukset antiikin ja varhaiskeskiajan latinankielisissä proosalähteissä.

KUTSU historian tutkijaseminaariin (cfp)

Itämeren itälaidalla 2: Rajat ja integraatio Fenno-Baltian historiassa Suomen ja Baltian maiden historian tutkijaseminaari Oulussa elokuussa 2008

Oulun yliopistossa järjestetään 28.8.–29.8.2008 Suomen ja Baltian maiden historiantutkimuksen seminaari. Tilaisuuden järjestävät Oulun yliopiston historiaoppiaineet yhdessä Pohjois-Suomen Historiallisen yhdistyksen kanssa. Tilaisuus on jatkoa vuonna 2005 aloitetulle seminaariperinteelle (Itämeren itälaidalla [1]: Näkökulmia identiteetin ja yhteistyön historiaan

http://www.pro.tsv.fi/pshy/julkaisut/St_hist_sep_48.htm).

Tavoitteena on paitsi luoda katsaus Suomessa ja Baltian maissa tehtyyn, mainittuihin maihin liittyvään historiantutkimukseen, kehittää verkostoa Baltiaan liittyviä aiheita tutkivien historioitsijoiden kesken. Verkosto voi toimia myös väylänä uusiin tutkimushankkeisiin. Esitelmien aiheet voivat käsitellä Baltian maiden ja Suomen historiaa yhdessä tai erikseen. Niitä ei ole rajattu mihinkään määrättyyn aikakauteen.

Seminaarin teemat – rajat ja integraatio – voidaan ymmärtää laajasti. Fenno-Baltia eli Suomi, Viro, Latvia ja Liettua jo itsessään sijaitsevat läntisen ja itäisen Euroopan rajavyöhykkeellä. On siten mahdollista tutkia esimerkiksi sitä, miten tuo rajalla oleminen on alueen väestöjen keskuudessa koettu – jos on koettu. Minkälaisia poliittisia, taloudellisia, kulttuurisia ja muita rajoja Suomella ja Baltian mailla on ylipäätään hahmoteltu olleen eri aikoina? Ihmisyhteisöt myös identifioituvat, määrittelevät itsensä, tekemällä rajanvetoja ”meidän” ja ”muiden” välille. Ovatko todelliset ja kuvitellut rajat olleet johonkin ilmansuuntaan matalampia tai korkeampia kuin muihin suuntiin ja mistä syystä? Toisaalta on mahdollista tutkia myös pyrkimyksiä rajojen ylittämiseen. Minkälaisia keskinäisiä tai ulospäin suuntautuneita yhteistyö- ja integroitumispyrkimyksiä Fenno-Baltian asukkailla on eri aikoina ollut ja miksi? Toisinaan kyse on voinut olla myös pakotetusta, esimerkiksi miehitysvallan järjestämästä integraatiosta.

Kutsumme kaikki aihepiiristä kiinnostuneet tutkijat keskustelemaan näistä teemoista esitelmien ja myöhemmin artikkelien muodossa. Seminaarissa kullekin esitelmälle varattu aika on 20 minuuttia ja 10 minuuttia keskustelua varten. Seminaarikielet ovat suomi ja englanti. Seminaarissa pidettyjen esitelmien pohjalta kirjoitettavat artikkelit julkaistaan vuoden 2009 kuluessa kokoomateoksena Pohjois-Suomen historiallisen yhdistyksen julkaisusarjassa.

Tiedustelut ja **ilmoittautumiset esitelmäotsikkoineen pyydetään lähettämään 29.2.2008 mennessä** jollekin allekirjoittaneista. Ilmoittautumisen mukana pyydetään lähettämään myös lyhyt (enintään 200 sanaa) esitelmän tiivistelmä (abstrakti). Seminaariin hyväksytyistä esitelmistä ilmoitetaan lähettäville maaliskuun 2008 loppuun mennessä.

Kari Alenius
yliopistonlehtori

Anita Honkala
projektipäällikkö

Sinikka Wunsch
tutkija

Humanistinen tiedekunta / historia-aineet
PL 1000
90014 Oulun yliopisto

s-posti: etunimi.sukunimi@oulu.fi

Call for papers:

D I E S M E D I A E V A L E S 2008

Tampere 9.–12.10.2008

‘Verkostot ja kulttuurikontaktit keskiajalla’

Dies Mediaevales on asemansa vakiinnuttanut valtakunnallinen keskiajan tutkimuksen konferenssi; ensimmäisen kerran kokoonnuimme vuonna 1990 Tampereella. Sarjassaan kymmenes konferenssi järjestetään jälleen Tampereen yliopistossa, historiatieteen ja filosofian laitoksella.

Kutsu tulla esittelemään omia tutkimuksia – niin varsinaisia tuloksia kuin vasta hypoteesivaiheessa olevia suunnitelmiakin – esitetään kaikille Suomen keskiajan tutkijoille, jatko-opiskelijoille ja opintojensa loppuvaiheessa oleville perusopiskelijoille.

Tämän vuoden pääteema on verkostot ja kulttuurikontaktit keskiajalla, mutta myös muita aiheita koskevat esitelmät toivotetaan tervetulleiksi, kaikilta tieteenaloilta joilla harrastetaan keskiaikaan liittyvää tutkimusta.

Vuoden 2008 Dies Mediaevales koostuu kahdesta erillisestä osasta: konferenssista ja tutkijakoulutuskurssista. Konferenssi pidetään ajalla 11.-12.10. ja sitä ennen tutkijankoulutuskurssi ajalla 9.-10.10.

1. Konferenssi 11.-12.10.2008

Dies Mediaevales konferenssi '*Verkosto ja kulttuurikontaktit keskiajalla*' koostuu tuttuun tapaan erilaisista sessioista, jotka muotoutuvat esitelmäpitäjien aiheiden mukaan. Konferenssiesitelmien pituus on 20 minuuttia, tämän lisäksi varataan aikaa keskustelulle. Esitelmien kielenä on suomi, ruotsi tai englanti. Lyhyempien esitelmien lisäksi kuullaan pääteemaan liittyviä keynote-luentoja, joista ilmoitetaan myöhemmin.

2. Tutkijakoulutuskurssi 9.-10.10.2008

Tutkijakoulutuskurssin teema on konferenssia hivenen rajatumpi: '*Verkostot ja kontaktit Itämeren alueella keskiajalla*'. Aihetta lähestytään monelta eri suunnalta: kieli ja kulttuuri (mm. Niederdeutsch), etniset suhteet, politiikka, taide ja kirjallisuus, talous ja kauppa, kaupunkikulttuuri, arkeologia, materiaallinen kulttuuri ja arkipäivä, kirkko, luostarit, pyhimyskultti. Pääpaino on eri osa-alueiden lähdeteknisissä ja metodologisissa haasteissa.

Tutkijakoulutuskurssin kansainvälisiä asiantuntijoita on Suomen ja Pohjoismaiden lisäksi mm. Saksasta, Englannista, Virosta: U. Weber (Kiel), H. Wernicke (Greifswald), E. Jamroziak (Leeds), J. Kreem (Tallinna), A. Mänd (Tallinna). Asiantuntijat kommentoivat ja antavat ohjausta kurssin osallistujien työpapereiden pohjalta. Tutkijakoulutuskurssilla esitettyjen työpapereiden ei ole tarkoitus olla varsinaisia esitelmiä valmiine tutkimustuloksineen vaan keskittyä tutkimuksen lähteisiin, kysymyksen asetteluun ja teoreettisiin lähtökohtiin. Työpapereiden aiheet voivat liittyä myös muihin maantieteellisiin alueisiin, mikäli niillä on metodologisia tai vertailevia yhtymäkohtia pääteemaan. Tutkijakoulutuskurssille tarkoitetut paperit tulee kirjoittaa englanniksi tai saksaksi, keskustelut tullaan käymään pääsääntöisesti englanniksi.

Sekä konferenssin että tutkijankoulutuskurssin osallistujia pyydetään lähettämään maksimissaan yhden sivun pituinen abstrakti aiheestaan 30.4.2008 mennessä sähköpostitse osoitteeseen dies.mediaevales@uta.fi. Abstraktia lähetettäessä tulee selkeästi ilmoittaa tarjoaako paperiaan tutkijakoulutuskurssille vai konferenssiin. Mahdollisuus on myös esittää kaksi eri paperia sekä tutkijakoulutuskurssilla että konferenssissa.

Kaikkia osallistujia pyydetään rekisteröitymään täyttämällä ja lähettämällä rekisteröitymislomake osoitteessa <http://www.uta.fi/trivium/diesmediaevales.html> viimeistään 30.8.2008 mennessä. Myös tutkijakoulutuskurssin sessiot ovat avoimia kaikille kiinnostuneille.

Lisätietoa tutkijakoulutuksen ohjaajista, järjestämispaikasta, järjestäjistä ja majoitusmahdollisuuksista löytyy osoitteesta <http://www.uta.fi/trivium/diesmediaevales.html> tai dies.mediaevales@uta.fi

Vuoden 2008 Dies Mediaevales -konferenssin järjestää Trivium – Tampere Centre for Classical, Medieval and Renaissance Studies ja Tampereen yliopiston Historiatieteen ja filosofian laitos. Yhteistyössä ovat mukana Glossa ry, Mirator ja Suomen Akatemia.

TERVETULOA!

Call for Papers:

Cultural Society in Medieval Europe
POSTGRADUATE COURSE – CALL FOR PAPERS
BERGEN, SEPTEMBER 1-7, 2008

The Centre for Medieval Studis (CMS) at the University of Bergen is happy to invite doctoral students from all fields pertaining to medieval studies, such as history, archaeology, philology etc., to participate in an interdisciplinary summer school course in Bergen the coming September. The course is intended to give the participating students the opportunity to have their material discussed in seminars chaired and attended by established scholars, as well as to offer lectures from distinguished scholars in different fields of study. The course is hosted by Centre for Medieval Studies, with branches in Gothenburg, Helsinki and Odense, and with the Finnish Literature Society.

The theme for the course has been kept open and general on purpose. This is to allow PhD-students from very different fields within medieval studies to meet and, it is hoped, mutually inspire and inform each other through an interdisciplinary exchange of ideas and experiences. In keeping with this aim, the invited lecturers represent important but variegated fields of research into the middle ages. The research focus of the CMS in Bergen is mainly on understanding European culture from a peripheral point of view – that is, through the dynamics of cultural development and exchange between the northern and eastern peripheries of Europe and its central areas. A combination of lectures from the CMS staff and internationally renowned scholars will cover the peripheries as well as the central areas. We therefore invite participants not only from research fields related to the Nordic Middle Ages, but also from disciplines pertaining to the more central areas and aspects of medieval Europe.

Doctoral students are invited to participate and present their research (around 15 pages). Please send your one-page abstract no later than **May 1, 2008** to the course-coordinator. To ensure the maximum efficiency, the number of participants is limited to 20. They will receive a bursary covering the course fee, accommodation and activities.

Decisions will be announced on **May 31, 2008**.

For more information, please contact the course co-ordinator:

Sigbjørn Sønnnesyn
+4755588095
Sigbjorn.sonnnesyn@cms.uib.no

Or via the postal address:
Nordic Centre for Medieval Studies (NCMS)
University of Bergen
P.O. BOX 7805
N-5020 BERGEN

TULEVAA OHJELMAA:

Oraalisuus, muisti ja traditio - SKS:n tutkijaseminaari

- 7.3. Sini Kangas (HY), aihe ilmoitetaan myöhemmin
- 28.3. Mr. Frog (UCL, HY), work-in-progress paper: *Problems and Approaches in the Comparison of Early Germanic and Kalevalaic Traditions*
- 11.4. Alexandra Bergholm (HY), alustus: *Robin Chapman Stacey: Dark Speech. The Performance of Law in Early Ireland*
- 18.4. Jaakko Tahkokallio (HY), alustus: *Joyce Coleman, Public Reading and Reading in Public in the Medieval England and France*. Luettavaksi koko ryhmälle Colemanin kirjan johdanto
- 25.4. Sakari Katajamäki (EDITH/SKS, HY): *Artikkelikäsikirjoitus Nummisuutarien editiohistoriasta*
- 16.5. TBA
- 30.5. Ulla-Maija Peltonen (SKS/HY): *Artikkelikäsikirjoitus sankaruudesta*

Tutkijaseminaari kokoontuu Ritarihuoneella, SKS:n pienessä neuvottelutilassa klo 13:15 (käynti Hallituskadun puolelta, SKS:n etnologisen kirjaston ovesta). Tervetuloa!

Lisätietoja: Ilona Pikkanen, ilona.pikkanen@finlit.fi

Klassikkoklubin kevät 2008

Tieteidenvälinen klubi kokoontuu kerran kuussa (tiistaisin klo 18.00) Historiatieteen ja Filosofian laitoksen kahvihuoneessa Pinni B2072. Tervetuloa keskustelemaan alustusten ja tekstien pohjalta!

- 19.2. Mirja Hartimo: *Aristoteleen Metafysiikka*
- 18.3. Jarkko Tuusvuori: *Nietzsche ja Tragedian synty*
- 15.4. Tapani Laine: *Medeiat*
- 27.5. Ilmari Kortelainen: *Aristoteleen Retoriikan 3. kirja. Tyylin henkevydestä*

Klassikkoklubi on osa Triviumin (Tampere Centre for Classical, Medieval and Renaissance Studies) toimintaa: <http://www.uta.fi/trivium/toimintaa.htm>

Ohjelmasta ym. voi tiedustella tarkemmin osoitteista
paivi.mehtonen@uta.fi
katariina.mustakallio@uta.fi

Wanhat ajat: being a group for pre- and early modernists in Finland

- 7.2. FT Marko Lamberg, (JY): *Etnisyyden tiedostaminen myöhäiskeskiajan ja uuden ajan alun paikallisyhteisöissä*
- 14.2. Luettavana kaksi ensimmäistä lukua kirjasta Eva Österberg, *Vänskap* (2007). Alustajina Eva Johanna Holmberg ja Marjo Kaartinen. HUOM. tapaminen klo 14-17.
- 28.2. Liisa Seppänen (TY): Tutkimusaiheen liittyvän teorian ja metodologian esittelyä, aiheena *Turun keskiaikaiset rakennukset ja tilallisuus*.
- 27.3. Minisymposium, klo 12-17.
"Toiset, monenmoiset. Antiikin ja renesanssin me ja muut"
Alustajina Maijastina Kahlos (HY), Marjo Kaartinen (TY).
- 10.4. Mika Mickelsson (TY): Tutkimussuunnitelma, aiheena *Louis de Geerin toiminta Itämeren piirissä 1600-luvulla*.
- 24.4. Vierailuluento: OTT, oikeushistorioitsija Mia Korpiola (HY)

Seminaari kokoontuu Turun yliopistolla, Historian laitoksen Aikala-huoneessa klo 14-16. Huom. poikkeavat kokoontumisajat 14.2. ja 27.3.

Alan tutkijat ovat tervetulleita mukaan. Kiinnostuneet voivat ottaa yhteyttä vetäjiin: Anu Lahtinen, anulah@utu.fi tai Eva Johanna Holmberg, evjoho@utu.fi

KONFERENSSIT:

13.-14.3.2008 *Land and Lordship. Settlement and Social Power in Viking and Early Medieval Scandinavia*. University of Aarhus. Hosted by Centre for Viking- and Medieval Studies, University of Aarhus.

15.-17.5.2008 *Meeting the Other. European Encounters with the Wider World from the Classical Period to the Present*. Helsingin yliopisto. Hosted by Renvall Institute for Area and Cultural Studies, University of Helsinki.

28.7.-2.8.2008 *Language and Scientific Imagination*. The 11th international conference of International Society for the Study of European Ideas (ISSEI) in co-operation with University of Helsinki, Language Centre.

11.-14.8.2008 *Gender, Space and Borders*. IX Nordic Women's and Gender History Conference. Reykjavik, Iceland.

11.-12.10.2008 *Dies Medievales* -keskiajan päivät Tampereen yliopistolla (ks. CFP tässä lehdessä)

Glossan kuukausitapaamiset

Keväällä 2008 kuukausitapaamisten teemana on pääosin merellinen. Tapaamiset jatkuvat kuukauden toisena tiistaina, kello 18:15 Tieteiden talolla, salissa 404 (Kirkkokatu 6, Helsinki).

12.2. Professori Mika Lavento (Helsingin yliopisto / arkeologia), tutkija Minna Leino (Museovirasto, Meriarkeologian yksikkö) ja tutkija Riikka Alvik (Suomen merimuseo) *Meriarkeologin keskiaikaa Itämerellä: tutkimuksen, opetuksen ja antikvaarisen suojelun tulevaisuudennäkymiä.*

18.3. FM Teemu Immonen (Helsingin Yliopisto / Historian laitos) *Erakot ja Monte Cassinin luostari (n. 950-1150).* Tapaaminen poikkeuksellisesti salissa 405.

8.4. FT Georg Haggrén ja FM Henrik Jansson (Helsingin yliopisto / arkeologia) *Keskiaikaista asutusta ja kauppaa Suomenlahden pohjoisrannikolla: monitieteisiä haasteita, menetelmiä ja uutta tietoa*

14.5. Kevään yhteistapaaminen ruoanlaiton merkeissä. Seuraa tiedotusta sähköpostilistallamme ja nettisivuillamme.

Sisältö:

Glossa-info	2
Päätoimittajan pöydältä	2
Puheenjohtajan tervehdys	3
Glossa r.y.:n hallitus 2008	4
Tieteessä tapahtuu	5
<i>Räsänen, Elina, Jesse Keskiäho: Keskiajan opetus ja tutkimus Suomessa 2000-2007:</i>	
Helsingin yliopisto, osa I	6
Call for Papers	13
Tulevaa ohjelmaa	17

Vuoden 2008 jäsenmaksujen aika on tullut.

Pyydämme ystävällisesti maksamaan vuoden 2008 jäsenmaksun 15.3. mennessä. Jäsenmaksut mahdollistavat osaltaan monipuolista toimintamme, ja ovat tärkeä yksittäinen tekijä taloudemme tasapainossa. Muistattehan myös käyttää viitenumeroa, joka löytyy ylläolevasta osoitetarrastanne.

Tili: Nordea 200118-182589

Maksun saaja: Glossa ry.

Glossa ry:n jäsenmaksu 2008

Summa: 10 e /
6 e (perustutkinto-opiskelijat) /
13 e (perhemaksu)

Eräpäivä: 15.3.2007

Viitenumero: Ks. osoitetarra

Glossa r.y.
Tieteiden talo
Kirkkokatu 6
00170 Helsinki